

N:o 38.

Af herr **A. W. Nilson** i Lidköping, om *skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om förslag till skärpt lagstiftning emot ocker.*

Den motion, jag nu går att väcka, är närmast föranledd af det privata diskonteringsgeschäft, som, efter hvad rättsliga undersökningar nyligen gifvit vid handen, synes i häpnadsväckande omfattning skamlöst bedrivas i hufvudstaden, och sannolikt äfven annorstädes. Ett skyndsamt ingripande från lagstiftningens sida är högligen påkalladt, innan den moraliska rutenhet, som sålunda har kommit i dagen, hinner blifva obotlig.

Ehuru räntans frihet väl numera måste anses vara en nödvändig förutsättning för ett sundt näringslif, och det således icke kan vara önskvärdt eller böra ifrågasättas att i lagen återinföra en fixerad maximalränta, torde dock icke kunna förnekas, att genom räntans frigifvande i vissa fall det s. k. procenteriet erhållit ett vidsträcktare och mera lätt-skött fält för sin verksamhet och kunnat, såsom tyvärr visat sig, mera hejdlöst och oförsynt bedrivas. Om ock det nesliga yrket äfven dess-förinnan utöfvades i måhända ej så ringa utsträckning, stäffjades procentare-verksamheten dock i någon mån af på den tiden i lag stadgade ganska stränga ansvarspåföljder. Skärpta bestämmelser, hvarigenom, utan förfång för den lofliga sunda affärsverksamheten, samhället bättre må skyddas mot samvetslösa ockrares och deras handtlangares skamliga rofferi, måste därför uttänkas och i lagen införas. Det är icke nog att dessa vampyrer någon gång offentligen brännmärkas och deras moraliska uselhet framdrages i ljuset. Flertalet bland dem har oftast intet medborgerligt anseende att förlora och sätter sig därför öfver den allmänna opinionens dom. Stränga böter och fängelsestraff torde vara det enda, de frukta för.

Stiftandet af en effektiv lag mot ocker är visserligen en mycket vansklig uppgift, ity att en dylik lag alltid skall lätt kunna kringgås

och full bevisning i procenterimål dessutom ofta är svår att åstadkomma. Men svårigheterna, huru stora de än må vara, få icke utgöra en ursäkt för lagstiftarens underlåtenhet att söka råda bot på en samhällssjukdom, som alltmer breder ut sig och vållar obotlig skada.

Jag förmenar därför, att lagstiftaren *måste* med allvar och stränghet gripa in för att göra lifvet surt för ockrarne, så att de icke längre finna utväg att under lagens hägn kunna bedriva sin föraktliga handtering. Må lagstiftningen dervid också se till, att straffet kan drabba ej blott de synliga verktygen och mellanhänderna, utan att äfven de bakomstående, lika brottslige, men vanligen undångömda förlagsgifvarne må kunna, så vidt möjligt, nås af lagens arm.

Något positivt förslag till lagbestämmelser i här angifna syfte tilltror jag mig emellertid icke att sjelf framlägga. Sådant lärer väl icke heller begäras af en enskild motionär utan juridisk bildning. Jag vill icke ens ifrågasätta, att lagutskottets tid och förmåga skola tagas i anspråk för utarbetande och framläggande för Riksdagen af lagförslag i en så kinkig och svårlöst fråga. Men jag utbeder mig, att lagutskottet, dit jag önskar min motion remitterad, ville egna frågan sin synnerliga uppmärksamhet samt, med angifvande af de hufvudgrunder, på hvilka utskottet anser en ny lagstiftning angående ocker böra byggas, föreslå Riksdagen att ingå till Kongl. Maj:t med anhållan om förslag till sådana ändringar och tillägg i handelsbalken och strafflagen jemte möjligen andra dermed i samband stående författningar, att en kraftig hämsko varder lagd på procentareväsendet.

Jag hemställer alltså,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbeta och för Riksdagen framlägga förslag till sådana ändringar och tillägg uti dels handelsbalkens 9:de kapitel, dels strafflagen, samt dels äfven andra författningar, om så befinnes nödigt, att ett starkt värn mot ocker åstadkommes.

Om remiss till lagutskottet anhålles.

Stockholm den 26 januari 1898.

Ax. Wilh. Nilson.